The only Advertising Agency for Perisa and the Caucasus.

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

№ 8

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆՆ Է

Թաւրիզում	20 ղռան
Գաւառներում	25 ղռան

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Ռուսաստան	4 րբ. 50 կ.
Թուրքիա	50 ղռուշ
Եւրոպա	12 ֆրանգ
Ամերիկա	2 տօլլար

Յայտարարութիւնների վճարը
Առաջին էրեսում տողատեղը 10 շահի
Չորրորդ ,, ,, 5 ,,
ԱՌԱՆՁԻՆ ՀԱՄԱՐԸ 8 ՇԱՀԻ

Խմբագրութեան հասցէն՝ Թաւրիզ
ՄԻՏՔ-ի խմբագրութիւն կամ Tauris (Perse)
Rédaction du journal arménien ,,MITK"
= Adresse télégrafique-Tauris ,,MITK" =

ՄԻՏՔ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ԳՐԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ادارهٔ روزنامهٔ میطق

Anzeigeblatt feur Persien

MITK

Propriétaire & Editeur en chef
Al. Der-Vartanian
Le Gérant
Mihran Baghdassarian

TERMS OF SUBSCRIPITON
for a year payable in advance.
20 krans=2.00 Dollars

RATES OF ADVERTISEMENTS:
one printing line on the 1-st page 5 cents
,, ,, ,, ,, ,, 4-th ,, 3 ,,
15°/₀ discount for annual subscription paid in advance. Address
The ,,MITK" Publication Co.
Tabriz, Persia

Published by the ,,MITK" Publication Co. and Advertising Agency, Tabriz, Persia

Բ. ՏԱՐԻ № 8 ԹԱՒՐԻԶ, ՇԱԲԱԹ 5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1913 Թ. — Tauris, Samedi le 18 Octobre 1913 № 8 Vol. II

ԱԶԴ

Սորանով պատիւ ունինք յայտնելու յարգելի հասարակութեան, որ ,,ՄԻՏՔ" շաբաթաթերթը պահելով իւր նախկին պրօգրամը, հանդիսանալու է և իբր օրգան պ. Միհրան Բաղդասարեանի հաստատած Advertising Bureau-ի, որ ընդունում է ամեն տեսակ միջազգային ծանուցումներ և յայտարարութիւններ։

Խմբագրութիւնը պատրաստ է ի դիւրութիւն տեղիս վաճառականների, գրել կամ թարգմանել ֆրանսերէն, գերմաներէն, անգլերէն և ռուսերէն նամակներ, որոնք կուղղուին Եւրոպական ֆիրմաների կամ կստացուին այնտեղից։ Պայմանների մասին դիմել խմբագրութեան։

ADVERTISEMENT

We have the honor to inform herewith the American and English colony of this city that the Armenian weekly the ,,MITK" will henceforth be published as a special advertising paper for international usefulness in connection with the American Burean of Information founded by Mr. M. Baghdasarian in this city.

Advertisements will be accepted in all languages spoken in Persia at the following rates:

one printing line on the 1-st page 10 Shahis, or 5 cents, 5 d.
,, ,, ,, ,, 4-th ,, 5 ,, ,, 3 cents, 3 d.

15°/₀ discount on these terms for annual subscriptions paid in advance. Address all matters of advertisements and make checks (no money orders at all!) payable to

Rédaction ,,MITK"
Tabriz, Persia.

Объявленіе

Симъ честь имѣю довести до свѣдѣнія почтеннѣйшей публики, что еженедѣльная литературная, политическая и общественная газета ,,МИТКЪ" будетъ являться и какъ органомъ ,,Advertising Bureau" учрежденнаго Г-омъ М. Багдасарянъ. Принимаются всякія интернаціональныя объявленія.

Въ Редакціи пишутся и переводятся письма, на французскомъ, нѣмецкомъ, англійскомъ русскомъ языкахъ каковыя, будутъ отправлены по адресамъ европейскихъ фирмъ или получены изъ заграницы. За справками объ условіяхъ обратиться въ редакцію.

Редакція ,,МИТКЪ"
Тавризъ, Персія

اعلان

ادارهٔ روزنامهٔ میطق

موافق پروغرام اولیه خودش با کمال افتخار در قبول اعلانات باالسنه مختلفه حاضراست واگر تجارو اهالی محترم بخواهند بافابریك های خارجه طرف سفارش ومکاتبه باشند ادارهٔ روزنامه حاضر است مرجوعات آقایان را بازبان فرانسه و انگلیس و آلمان

AVIS

Nous avons l'honneur de porter à la connaissance de l'honorable public que le journal arménien ,,MITK" sera dorénavant publié par le ,,Mitk" Publication co. & Advertising Agancy of Tabriz Persia.

Les annonces sont reçues en toutes les langues parlées en Perse.

Pour une ligne imprimée 10 chahis on 5 centimmes á la 1-iére page et 6 ch. ou 3 cent. à la 4-ième page.

15°/₀ reducation pour abonnement annuel payable d'avance.

S'adreser à

Rédaction ,,MITK"
Tauris Perse.

Bekanntmachung

Wir haben die Ehre der Deutschen Kolonie von Tabriz himit mitzuteilen, dass die Armenische Zeitung ,,MITK" von nun an als ein internationales Anzeigeblatt erscheinen wird in Verbindung mit dem von Herrn M. Baghdasarian gegruendeten ,,Advertising Bureau" und werden wir Inserate in allen Sprachen zu folgenden Preisen aufnehmen:

Eine Druckzeile auf der 1. Seite 10 Sch. 25 Pf.
,, ,, ,, 4. ,, 5 ,, 15 ,,

15°/₀ Reduction fuer mehrere Male.

Man sende Inserate mit betreffendem Betrage an

Rédaction ,,MITK"
Tabriz, Persien.

Ուզում էք անուշահոտ և հաճելի ծխախոտներ՝
ծխեցէք միայն

Եղբարք ՍԷՅԼԱՆՈՎՆԵՐԻ սեփական գործարանի ծխախոտները։

Եղբարք ՍԷՅԼԱՆՈՎՆԵՐԻ ծխախոտի Թաւրիզի բաժանմունքում ծախւում են՝

ԵԳԻՊՏԵՍԿԻ, ԻՐԻՍ, ՊՐԻՄԱ, ԱՐԻՕԼ և ՄԱՐՍ

պապիրոսները, ընտիր, աժան և վեր ամեն տեսակ մրցումից։

Ծխեցէք, փորձեցէք և չէք փոխի այլ ևս ժողովրդականացած և ընդարձակ գործածութիւն վայելող մեր պապիրոսները։

ԱԶԴ

Պրօխորով Մանուֆակտուրական ընկերութեան Թաւրիզի բաժանմունքը սորանով յայտնում է ի գիտութիւն տեղիս յարգելի հասարակութեան, որ ընկերութեան տեղիս բաժանմունքում ծախւում են կտորով՝ կանխիկ վճարով ամեն տեսակի մանուֆակտուրական ապրանքներ, մատչելի արժէքով։

Գրասենեակը բաց է, բացի ուրբաթ և կիւրակի օրերից, ամեն օր առաւօտեան ժամը 9-ից մինչև երեկ. ժամը 4-ը։

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔ

Խօսենք մեր ժողովրդի և ընթերցողների հետ այս նիւթի մասին բացագրաբար։

Նախ քան բացատրելը՝ թէ ինչ է Հասարակական Կարծիքը, բացատրենք իր պարզ իմաստով՝ հասարակութիւն ըմբռնումը։

Այն դէպքում, երբ մարդ անհատը ըզգացել է, որ այլ ևս իր մեկուսացած-առանձին կենցաղով ապրուստ և գոյութիւն հայթայթելն ու շարունակելը դըժուարին, անհնար է և անմիտ, նա կարիքից ստիպուած անհրաժեշտութիւն է զգացել մտնելու իր նմանին, կազմել մի խմբակցութիւն, ապրելընդհանուր օժանդակութեամբ և ընդհանուր շահերով։

Հասարակութիւնն, ուրեմն, պատմական յայտնի անցեալ իւր ետեւ թողած, որոշ զարգացման հասած և քաղաքակրթուած անհատների մի կազմակերպուած խմբակցութիւն է։

Այդ խմբակցութեան մէջ անհատը պահելով իր ազատութիւնը, գիտակցում է որ նա ընդհանուրի-հասարակութեան հանդէպ ունի որոշ պարտականութիւններ և պատասխանատւութիւններ, զորս նա անպատիժ արհամարհել և ոտնահարել կարող չէ։

Պարզ է, ուրեմն, որ հասարակական կենցաղի մէջ կայ փոխադարձ յարաբերութիւն անհատի և հասարակութեան միջև։

Հասարակութիւնը չի խեղդում, ապահովում է անհատի ազատութիւնը, իսկ անհատը պաշտպանում յարգում է հասարակութեան կողմից ընդունուած՝ սրբագործուած կրօնական, ընկերական, ընտանեկան և այլ նորմաները-օրէնքները-կարգերը։

Հասարակութիւնը զինուորութիւն չի պահում իր սրբագործած օրէնքները անխախտ պահելու համար։ Սակայն հասարակութեան իւրաքանչիւր անդամը խորապէս գիտակցում է, որ իւր յանցաւոր քայլը չի ների հասարակութիւնը, որը կփութայ իր կողմից հասարակական դատաստանով նշանակել-պատժել այդ ապօրինութիւնը ի խրատ այլոց՝ որ հասարակական կարգերն ու խաղաղութիւնը այլ ևս չխանգարուին։

Հասարակական այդ ինքնադատաստանի լաւագոյն օրինակը մենք տեսնում ենք հին Իսրայէլացոց մէջ, ուր օրինազանցը պատժւում էր քարկոծումով։ Ցետագայ դարերն էլ առաւել կամ պակաս չափով պահպանեցին այդ հասարակական դատաստանը։ Նորագոյն ժամանակների հասկացողութիւնները՝ հասարակական կազմի մէջ առաւել բազմակողմանիօրէն ապահովեցին անհատի ազատութիւնը, սակայն նրան ենթարկեցին որոշ բարոյական պատասխանատւութեան, որ նա չխրամատէ, յարգէ փոխադարձաբար հասարակութեան մէջ թագաւորող նորմաները։

Այժմ, առաւել նրբազգաց և բարեկիրթ հասարակութեանց մէջ՝ զանցառու, գայթակղեցուցիչ և անպատասխանատու անհատը պատժւում է դատապարտուելով մեկուսացման, մոռացութեան և հասարակութեան պատուոյ ու վստահութեան արժանի գործերից քշուելով, և կամ՝ Լինչի դատաստանի ենթարկուելով։

Ժամանակակից հասարակութիւնը հաւաքական միջոցներով պահում է կրթական, բարեգործական և այլ բազմաթիւ հիմնարկութիւններ. և այն անհատը, մանաւանդ ունեւոր, որ ջանում է մասնակցել նման հաստատութեանց կառուցմանց և ապահովութեանց, մի խօսքով՝ ջանում է մասնակցել ընդհանուր հասարակական ձեռնարկների, ապա հասարակութեան խօսքը, ձայնը, կարծիքը դատապարտում է նրան և չէզոքացնում հասարակութեան գործունէութեան բոլոր ասպարէզներից։

Ընդհ, բարեկիրթ և պատուազգաց անհատը մահու չափ ծանր կզգայ այդ չէզոքացումը և բնաւ չի թոյլատրի իրեն այնպիսի արարք որի բնական հետեւանքը կլինի իր արտաքսումը, խորթացումը և վանդուիլը հասարակութեան միջից։

Եթէ ամեն անգամ մարդու մէջ խօսի այն ազնիւ գիտակցութիւնը, թէ՝ ինչ կասեն իմ և իմ արարքի մասին մարդիկ ուրիշ խօսքով՝ ինչ կասի հասարակական կարծիքը, ապա մենք շատ քիչ անգամ ականատես կլինինք բարոյական այլանդակութեանց, հասարակական դըրամների վատնումների, դասալքութեանց և ազգադաւ գործերի. . .

Որքան իրօք կրթուած, զարգացած և նրբազգաց է մի հասարակութիւն, այնքան աւելի բարձր է նրա մէջ և հասարակական կարծիքը։ Այնտեղ այլ ևս ոչ որ չի քաշուի հրապարակով, յայտնապէս համարձակ և հզօրագոյնս դատապարտելու Ա.ին, Բ.ին, Գ ին, Դ.ին, որքան և մեծ կարող ու հեղինակաւոր մէկը լինի նա, եթէ որ նա վտանգել է ազգի և դպրոցի հասարակական դրամը, փոզոց է նետել դժբաղդացրած մի կոյս, կամ դըրամի զօրութեամբ և ներկայ «արդար» դատարանների վճռով դժբաղդութեան գիրկն է նետել երկար տարիների հաւատարիմ՝ բայց այժմ անցանկալի իր ընկերոջ-կնոջը, կամ ազգի և եկեղեցու իրեն վստահացած աւանդ իրաւունքները ի վաճառ հանել և այլն։

Արդ, հասարակական կարծիքը—մի ժամանակակից կազմող անհատների հաւաքական խօսքը ի դատապարտութիւն կամ ի գնահատութիւն մէկի կամ մի արարքի մասին – կա՞յ մեր հայերիս մէջ։

Այդ կտեսնենք յաջորդիւ։

ՍՊԱՍՈՒՄ ԵՆՔ ԽՐԱԽՈՅՍԻ

Լոյս տեսաւ նորից „Միտք" շաբաթաթերթը և ուղարկուեց բոլոր հին և նոր ընթերցողներին և այժմ մենք իրաւամբ սպասում ենք հասարակութեան քաջալերանքին, վասն զի ամեն ժողովրդական ձեռնարկ ժողովուրդի աջակցութեամբ միայն կարող է աջողել ու շարունակութեան մէջ մնալ։ Մենք անցեալ օր նմուշ թերթեր էինք յանձնում յարգելի անձնաւորութեանց, որպէս սովորական է անել ամեն տեղ, երբ մի թերթ նոր լոյս է տեսնում և շնորհակալ ենք, որ «Միտք»ը մեծաւոր դասակարգից խանդավառ ընդունելութեան արժանացաւ՝ բացի մի դէպքում միայն, յորում «Միտքը» անմտօրէն ու կոշտ կոպիտ կերպով մերժուեց «մեզ թերթ հարկաւոր չէ» յիմարական խօսքերով։

Ցայտնի է որ այդ տեսակ խղճալի արարածներ շատ կան, որոնք չեն հասկացած «Ոչ միայն հացիւ կեցցէ մարդ, այլ Բանիւ» ոսկեղինիկ խօսքը, որովհետև նրանք մի քանի անգամ իրենց կեանքում լսած չեն տակաւին մեր ամուլ եկեղեցու բեմից։ Մեր նուիրական պարտականութիւնն է այդ մեծ ճշմարտութիւնը քարոզել ու հասկացնել հասարակութեան։ Թողնելով այդ սակայն, այլ անգամի, մենք գալիս ենք այսօր արտայայտութիւն տալ մեր յոյսերին և ըսպասումներին։ - Թերթիս կանոնաւոր հրատարակութեան և օգտակար հանդիսանալուն համար մենք ոչ մի ջանք, զոհողութիւն էլ չենք խնայելու և արդէն ձգտում ենք ապագային նրան Օրաթերթի վերածելու, իսկ մեր այդ նպատակին հասնելու և իրագործելու համար մենք կըյուսանք ու կսպասենք որ մեր հասարակութիւնն էլ կըկատարէ իւր պարտականութիւնը և խնդրում ենք որ իւրաքանչիւր բաժանորդ փութայ անյապաղ ուղարկել մեզ թերթի տարեվճարը ամբողջովին. մեր հարուստ դասակարգից էլ լիայոյս սպասում ենք մենք մեծ օժանդակութիւն, որ կարող են նըրանք մեզ ընծայել 5-10 բաժանորդագրութիւն ուղարկելով մեզ՝ որով մենք կարողութիւն կունենանք «Միտք»ը գրկելու Ատրպատականի բազմաթիւ գիւղերի աղքատիկ ուսումնարաններին և գրադարան-ընթերցարաններին. այդ նուիրատուութիւնները մենք կը հրատարակենք մեր թերթի յատուկ բաժանմունքում։

Մեզ անհրաժեշտօրէն հարկաւոր են նաև ամեն տեղ թղթակիցներ և մանաւանդ ազնիւ, եռանդուն և վստահելի գործակալներ, որպէս զի «Միտք»-ը՝ ամբողջ Պարսկահայութեան միակ թերթը՝ ի վիճակի լինի տեղեկանալու մեր բազմատանջ ժողովրդի ծովացած ցաւերին ու մտածելու դրանց դարմանների մասին և շրջաբերութիւնը ընդարձակ ծաւալ ստանայ ոչ թէ միայն Ատրպատականում այլ բովանդակ Պարսկաստանում։ Գը կատարուեն արդեօք մեր այս իղձերն ու ակնկալութիւնները։ Սպասենք. յուսանք և աշխատենք։

Մ. Պ.

ԳՊՐՈՑԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱՆ

Ազատութեան Հոգին Դաստիարակութեան մէջ

(«Review of Review»-ից)

«Տիկին Սուսան Փլաթը «Ծնողաց Հանդէս» ամսագրում պնդում է, որ երեխաներ կրթելու ամենալաւ ճանապարհը նըրանց ազատութիւն տալն է։ Ազատութիւնը, սակայն, չպէտք է շփոթել սանձարձակութեան հետ։ Երեխաների ազատութիւնը պայմանաւորուած պէտք է լինի այն փաստով, որ նրանք միայն իրենց համար չեն ապրում, այլ՝ իբրև անդամներ մի համայնքի, ուրեմն նրանք պէտք է սովորեն ուրիշների համար էլ մտածել։ Հեղինակը բացատրում է թէ մենք պէտք է յօժարակամ լինինք նրանցից սովորելու մի բան և նրանց վստահենք։ Մինչդեռ մենք նրանց օգնում և ուղղութիւն ենք տալիս մեր գիտութեամբ և հասկացողութեամբ, պէտք է որ մենք նրանց բարեկամները, ընկերները և լինինք նրանց հետ և նրանցից մի բան սովորողները։ Երեխաները բոլորն էլ բանական էակներ են, եթէ մենք նրանց հետ բանաւոր կերպով էլ վարուենք։ Ոչ ոք իսկապէս նըրանց հնազանդութեան չի կարող բերել՝ միայն հնազանդութիւն պահանջելով, իսկ հնազանդութիւնը ձեռք կբերուի տալով նրանց բանաւոր ազատութիւն և ըստ ամենայնի վստահելով նրանց։ Եթէ մենք երբէք նրանց կողմից սխալանքներ չսպասենք, այդ դէպքում նրանք կաշխատեն միշտ բարձր պահել իրենց մասին ունեցած մեր լաւ կարծիքը։ Իմաստուն բան չէ շարունակ նրանց վերայ դիտող աչքեր պահենք իբրև ոստիկաններ, այլ մենք պէտք է վստահինք նրանց։ Ուսուցանելով նրանք պէտք է իրանց ձայնն ունենան նրանց վերաբերեալ օրէնքներ մշակելիս»։

Մենք այս հատուածը առաջ բերինք միայն իբրև փաստ, թէ ինչպէս են նայում անգլիական բարձր շրջաններում երեխաների դաստիարակութեան վրայ։

Տարիների փորձը ցոյց տուեց, որ վստահութիւնը, դասարանների կարգապահութիւնն ու ինքնավարութիւնը սաներին յանձնելը զարգացրին մեր լաւագոյն կարծիքները, տածուած դէպի հայ աշակերտութիւնը։ Նրանք շարունակեցին մնալ նոյն կոպիտները, քանդողները, անհնազանդները և դէպի ուսուցիչը ոչ-պատկառանք տածողները։ այնպէս որ հարկ եղաւ հսկող աչքերը նրանց վրայից անպակաս անել՝ այնքան նրանք խաղի մէջ կոպիտ են և բիրտ վնասողներ. սրովհետև ընտանիքները չեն կրթում իրենց երեխաներին և մեն բան թողնում են ուսումնարաններին։ Ցանկալի էր այս խնդրի շուրջը փորձառու և մանկագէտ մարդիկ արտայայտուէին թէ ինչ կարելի է անել այս enfant gaté-ների նկատմամբ։

Ռադամիզդ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Բալքանեան գործերի և Բուխարէստի Դաշնադրութեան մասին հետևեալն ենք կարդում անգլիական յայտնի ամսագիր ,,Review of Reviews"-ի Սեպտեմբերի համարում։

Ռումանիայի մուտքը Բալքանների արենան (մրցարանը), ինչ և լինէր [illegible] ձըրեց Բուլգարիոյ դէմ, որ ստիպեց այդ արկածախնդիր պետութեան ենթարկուելու առաջարկուած խաղաղութեան։ Բուխարէստի դաշնագրութեամբ, կնքուած Օգոստ. 10-ին (Ն. տ.) Ռումանիան ընդլայնում է իր սահմանները ի հաշիւ Բուլգարիոյ։ Բուլգարիան մեծացնում է իւր տերրիտորիան $^1/_3$-ով և ազատ մուտք շահում դէպի Եգէական ծովափը։ Սերբիան, առում են, կրկնապատկել է իր նախկին տարածութիւնը։ Բալքանեան երկիրների ազգաբնակութիւնը հետևեալ կերպով է դասաւորւում.

Ռումանիան	7,600,000
Բուլգարիան	5,000,000
Յունաստան	4,500,000
Սերբիան	4,000,000
Ալբանիան մօտ	2,000,000
Չերնոգորիան	500,000

Մեծ պետութիւնները վճռեցին որ Ալբանիան լինի մի միջազգային կոմիսիայի կոնտրոլի տակ, որի ղեկավարները պէտք է ընտրուին Եւրոպայի փոքրիկ, չէզոք տէրութիւններից, բայց նա պիտի կարողանայ լինել մի ինքնավար տէրութիւն. Եւրոպական տէրութիւններից ընտրուած մի իշխանի գայիսոնի տակ։

Մեծ պետութիւնները յետոյ պէտք է վճռեն նաև ցարդ վիճելի մնացած Եգէյական ծովի կղզիների հարցը, թէ ում պէտք է պատկանեն դրանք։ Մեծ պետութիւնները որդէն վճռել են, որ իրանցից ոչ մէկը պիտի մաս չունենայ այդ կղզիներից։

Գալով Բուխարէստի Դաշնադրութիւնը վերաքննելու հարցին, Մեծ Պետութիւնների, ըստ երեւոյթին, ոչ մի նպա-

տակ չունեն այդ անելու։ Այս խնդիրնե-րի լուծումը ժամանակաւոր բան պէտք է համարել, եթէ վերջին պատերազմի առաջ եկած դառնութիւնը՝ Բալքանեան պետութիւնների միջև՝ չամոքուի։ Եթէ Բուլղարիան զոհաբերած լինէր Մակեդո-նիան փառասիրութեան Մակեդոնիան, մի կուռ Բալքանեան Դաշնակցութիւն կարող էր Եւրոպական տէրութիւնների միջև գե-րակշիռ տեղ բռնել, որը և Աւստրիական Կայսրութեան կործանման ճանապարհ կանխել էր մեծ չափով երկիրների շահերը։

Ն.Է.Ն.

ԳՐԱԿԱՆ

ԹՌՉՆԻԿ[1]

Տուր ինձ, սիրուն, նախշուն թռչնիկ,
Երկու թևեր քո փոքրիկ
Տուր որ առնեմ թռչեմ գնամ
Ազատ օդում ճախրեմ գամ։

Տուր ինձ հագնեմ՝ թռչեմ այնտեղ
Ուր որ միտքս է սլանում.
Այնտեղ ուր՝ վիշտ ու ցաւ չկայ
Ուր որ կեանքն է միշտ փայլում։

Թող որ, թռչեմ պատմեմ նրան
Ամեն ինչ որ գրեցի.
Թէ վիշտ, թէ ..., թէ տառապանք,
Անմեղ սիրտս մաշեցի։

Վարդանուհի Աղաբաբեան

Ռաշտ

ՄԵԾԱՐԳՈ՛Յ ՊՐՆ. ԽՄԲԱԳԻՐ.

Քանիցս Ձեզ հետ ունեցած անձնական խօսակցութեանց ժամանակ և մասնաւոր շրջաններում հարց է յարուցուել Ղալա-յի „Արամեան“ Գրադարանի կենտրո-նական դպրոցի պատը տեղափոխելու մասին, ուր նա թողնուած է բոլորովին անխնամ ու անկարգ վիճակի մէջ և ոչ ոք մեզանից կամ մեր թաղեցիներից չկա-մութիւն չունի օգտուելու այդ հասա-րակական հիմնարկութիւնից։ Այսու ներ-քոյ ստորագրողներս առաջարկում ենք հարց յարուցանէք Ձեր թերթի միջոցով գրադարանը իւր նախկին տեղը փոխադր-րելու մասին։ Հրաւիրելով Ձեր ուշադրու-թիւնը մենք պնդում ենք սոյն առա-ջարկի վրայ, որպէսզի գի հասարակութիւնը ըստ առաջնոյն հնարաւորութիւն ունե-նայ օգտուելու վերոյիշեալ ժողովրդական հիմնարկութիւնից յագուրդ տալով իւր մը-տաւոր ծարաւին։ Շատ շատերի համար այժմեան տեղը հեռու է և կան այնպի-սի անձինք ևս, որոնք բնաւ չեն ուզում լինել կենտրոնական դպրոցի պատերում, ուր լուրջ ընթերցանութիւնը միշտ են-թակայ է խանգարուելու։ Թող մեր ազ-գային իշխանութիւնը հրաւիրէ մի հա-սարակական ժողով, որի որոշմամբ և գը-րադարանը կտեղափոխուի նախկին տեղը իւր անմիջական նպատակին ծառայելու համար ու գրքերն էլ կազատուին փոշի-ների տակ փթելու ու չքանալու վտան-գից.[2])

Մի խումբ Ղալացիներ

[1]) Իբր խրախոյս հրատարակում ենք հայ գաղթական օրիորդներից մէկի այս գրական երեխայիկը։ Խմբ.

[2]) Յաջորդ թւում կխօսինք այս նիւթի առաջարկի մասին։ Խմբ.

ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

✦ Աշխարհի ամենամեծ կամուրջը Չի-նաստանում է գտնւում. դրա երկայնու-թիւնն է 5 ու կէս մղոն և 300 կամար-ների վրայ է հաստատուած։

✦ Լոնդոնում մի մարդ իւր կնոջ հետ կռուելով դատարան է դիմում յանցան-քը իւր գանգատի է վերագրում. դատա-ւորը գանգատին վերահասու լինելուց յե-տոյ հարցնում է. — Մի՞թէ դուք մէկը որ իւր գանգատին չ'ամբաստանէ։ — Այո՛, Ադամ պապան» պատասխանում է գան-գատաւորը։

✦ Մի մարդու մսակոյտակին կինը վախճան-ուած լինելով բարեկամները նրան մխիթա-րում էին ասելով թէ անտարակոյս ծանր էր նրա կորուստը, բայց ինչ արած պէտք էր համակերպուել. «Այո՛, շատ ծանր», ասում է ազաւորը. «մի անգամ նրան կը-շռեցինք 50 լիտր եկաւ»։

✦ Ամերիկայի յայտնի Ռոկֆելլը միլիար-դատէրը զանազան բարեսիրական նպա-տակների համար 35 միլլիոն անգլիական ոսկի է նուիրել իւր կեանքի ընթացքում. ականջը խօսի մեր հարուստների։

✦ Լոնդոնի մի թատրոնում Տիք ա-նունով մի շուն զարմանալի իմացակա-նութիւն է ցուցադրում. նա կարճով կը-լոր գծեր է քաշում, իշու գլուխ է փո-րում, իւր ստորագրութիւնը գրում, և բացի դրանցից թուեր գրելով չորս գոր-ծողութեամբ հաշիւներ է անում. նա կա-րող է երկու — թամթերն էլ գործադրել այդ փորձերը կատարելիս։

✦ Ռուսաց Կայսեր որդին աշխարհիս ամենահարուստ տղան է, երբև թագա-ժառանգ նա տարեկան 2 միլիոն ռուբլու 5000 խոշոր ագարակներ և 3000 ծառայ։

✦ Անցեալ մի տարուայ ընթացքում Լոնդոնի փողոցներից հաւաքուած թղթի կտորներից 500 ոսկի, իսկ թիթեղի, և ... կտորներից էլ 200 ոսկիի արդիւնք է գոյացել. եթէ այս տեղ Թաւրիզում էլ նը-մանօրինակ բաներ հաւաքուեն՝ բոլորովին ապարդիւն չանցնի, կարծում ենք։

ԼՈՒՐԵՐ

ԹԱՒՐԻԶ

✦ «Միտք»ի նախորդ №-ում մեր տպա-գրած մի լուրը, մեր լրատուն խնդրում է ուղղել այսպէս. Թաւրիզի Օսմանեան գաղութը ցանկանալով իւր համակրու-թիւնը արտայայտել դէպի Մուզաֆ-ֆէր Բէյը, դիմումն էր արել նրան Gérant դարձնելու մերթ եներալ հիւպատոսու-թեան, մինչդեռ նա նախ քան այդ դի-մումը բարձրագոյն հրամանով արդէն անուանուել էր այդ պաշտօնին, որը նա վարում է ամենայն յաջողութեամբ ի մեծ գոհունակութիւն Տաճկահպատակների։

✦ Սեպտ. 30-ին, ժամը 5-ին, թեմիս առաջնորդի կողմից Արամեան-Ս. Աննայ-եան, Կենդրոնական, Հայկազեան-Թամար-եան ազգային դպրոցների ուսուցչական խմբերը հրաւիրուած էին խորհրդակցու-թեան՝ հայ տառերի տպագրութեան յո-բելեանի կատարման մասին։

Խորհրդակցութիւնը անցնում էր շատ ... ծանր մարդիկ սկսմալից էին ե-կել։ Առաջնորդի յաճախ արած առաջարկ-ներին - թէ ով կխօսի տառերի գիւտի և տպագրութեան մասին - ոչ ոք չէր պա-տասխանում։ Ըստ առաջարկութեան՝ Ա-րամեան դպրոցի տեսուչը համաձայնեց Հոկտ. 13-ի հանդիսին խօսել տառերի գիւտի մասին, անցեալ տարուայ յոբելեա-նին նա խօսել էր տպագրութեան մասին։

✦ Թեմիս առաջնորդից իմացանք, որ ուրբաթ օրը դումարուելու է թեմական մի ժողով՝ թեմի կողմից մի յարմարա-գոյն պատգամաւոր ուղարկելու Ս. Էջմի-ածին Մեծ Յովսէփեանի ներկայ ընտրու-թեան համար։ Յուսով ենք թեմ. ժողովը կընտրի դպրոցական գրական գործին և հայ անցեալին շատ ծանօթ ու հմուտ մարդու։

✦ ...ցած շաբաթ ու ... առեւտրահայա-տակ մի հայ. համբարձում անուն ... րով փողոցից անցնելիս՝ ոստիկանները նը-րանից գիշերուայ անուն են հարցնում, այդ հոգի վրայ ծեծ է տեղի ունեցել եր-կու սաեկ։ Պատահմամբ տեղից անցնող երկու հայեր ...ազատել են համբարձումին, ...ը յաջորդ օրը բողոքում է տաճկաց հիւ-պատոսարանին։ Լսում ենք հիւպատոսա-րանի կողմից գեներալ-նահանգապետ Շու-ջա-էդդովլէին դիմում է եղել ... խստիւ պատժել ու շղթայակապ բանտար-կել է տուել ծեծի գլխաւոր ոստիկաններին։ Գեն. նահանգապետի այդ բռնարարումը շատ նպաստաւոր տպաւորութիւն է թո-ղել Տաճկաց հիւպատոսարանի վրայ։

✦ Հոկտ. 2-ին Թաւրիզ ժամանեց նոր նշանակուած քարկոզար Նասր-օլ-Մոլքը և ստանձնեց իւր պաշտօնը։

✦ Նոյն օրը Բաթումից տեղս հասաւ Mr. Gottschack Ամերիկեան ընդհանուր կոնսուլ գեներալ հիւպատոսը, որ երկրորդ անգամն է այցելում է Թաւրիզ։ Լսում ենք, որ նա այս անգամ անցնելու է և Ուրմի, ուր մեծ թւով Ամերիկեան քաղա-քացի Սասրիներ կան և յետոյ ուղևորուե-լու է Թէհրան։

✦ Ինժեներ Փրանց Էքհարթը, որ ... ... վերաբացել է իւր փոխիրոներական գրասենեակը և ընդար-ձակելու է իւր գործը։

✦ Մի երկրորդ անգամ պարտք ենք համարում յայտնել, որ նրանք ովքեր պ. Ստրաբէ մօտ բաժանորդ էին գրուե-լ Շիրվանզադէի երկերի համար, թող ներկայացնեն իրենց անդորրագրերը թեր-թիս խմբագրութեան և ստանան II հա-տորը, գնել ցանկացողներն էլ կարող են դիմել մեզ։

✦ Դոկտոր Օգսէնը յայտնում է իւր ... յաճախորդներին և բարեկամ-ներին, որ մի շաբաթուայ համար ստիպ-ուած է բացակայել քաղաքից իւր ընտա-նիքը Իզմիրն փոխադրելու պատճառով և կյուսայ ամսիս 10-ին վերադառնալով ստանձնել իւր գործունէութիւնը։

ՈՒՐՄԻԱՅԻՑ

Ամերիկեան Մամադեար գիւղացիք ... քել են առաջնորդին իրենց աղայի կե-քումների դէմ. դիմումին ի պատասխան առաջնորդարանը ... ... ստացել է և ուղարկել հեռագրական հրաման, որ գիւղատէրը հայերի հետ վարուի ըստ իրաւանց։

... Մայմատուի Դ.Պ.Ճ. գիւղը ... ... հարստահարութիւններից ... ռուսադաւա-նութիւն էր ընդունել. Ռուս վարդապե-տը ... խօսում ենք, ռուսական դրօ-շակ էր թողել տալ Ղզլճի հայ եկեղե-ցու գլխին։ Երկու հայ քահանաներ դրօ-շակը վար առնելու համար՝ ... ... կողմից ենթարկուել են 25-ա-կան թմն. տուգանքի։ Լսում ենք թեմիս առաջնորդը պատշաճ դիմում է արել որ քահանաներն ազատուին այդ ... տուգանքից։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թեմ. ժողովի կողմից Հոկտ. 4-ին Էջ-միածնի Մեծ Յովսէփեանին իբրև պատ-գամաւորներ ընտրուեցին պ. պ. Զ. Նա-զարբէգեան և Կ. Սրբեան

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Ցուցակ—գիրք Ս. Գրական-Պետերբուր-գեան-ընկերական Ժողովա-ծու, Հրատ. Ս. Պետերբուրգի Հայ ուսանողական միութեան գինը 1 ռուբլի։
2. Ցիշատակներ Հայկական Զինուոր... — ...
3. Հանդէս Ամսօրեայ №8 Օգոստոս.
4. „Մշակ“ Բանասիրական (1872-1912) կազմեց Լ. Դանիէլեան, 913 թ. Թիֆլիս.
5. „Մշակ“ և Հայ ... „Մշակ“ 40-ամեակ յոբելեանի ... — Առա-ջին հայերէն ... ... լրագիր յոբելեանը, 1912 թ. Թիֆլիս.
6. Կայծ № 12 և № 1 Յունիս Պոլիս.
7. Մարտ — № 7, 8, 10. Մոսկուա.
8. Գիւղատնտես — № 8 Պոլիս.
9. Ղարադաղ № 7 և 8 Ցաւրիզ.
10. Հնչակ — № № 1-4-5. Փարիզ։

Խմբագիր-Հրատարակիչ՝
Ալ. Տէր-Վարդանեան

Տնօրէն՝ Միհրան Բաղդասարեան

„ԶԻՆԳԵՐ“ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԴԱԼՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿ ՖԻՐՄԱՅԻ ԴՐՕՇԸ

НАСТОЯЩІЯ ШВЕЙНЫЯ МАШИНЫ ЗИНГЕРЪ

THE SINGER MANF. CO. TRADE MARK

„ԶԻՆԳԵՐ“ ընկերութեան խանութներում ստացուել են ամեն տեսակ կարեմեքենաներ։ Ստացուել է 1913 թուի կատարելագործուած մի մեքենայ 66-րդ կլաս կոչմամբ յայտնի, որը իւր մեխանիզմով ամենայայտնի գործածելի մեքենան է։ Ծախւում են ինչպէս կանխիկ, նոյնպէս և ամսավճարով, շաբաթական ՀԻՆԳ ղրան վճարելով վարձաչափ գնողների։

„ԶԻՆԳԵՐԻ“ խանութներ գտնւում են ընկերութեան Պասաժ Թիմչէ թիլերը. ամեն մի կար կարկատ 250 ... ... 6 շահի, ... փոփ 2 ղրան 75 ...

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

INTERNATIONAL

Advertising and information bureau and news agency for Persia & the Caucasus.

TABRIZ, PERSIA.

Questions on all subjects relating to Persia and the Caucasus promptly answered and businesses arranged. Advertisements in all Persian and Caucasian newspapers published in all required languages.

Mihran Baghdasarian
Manager Information Bureau & Advertising Agency

Alexander Der Vartanian
Editor & Publisher of the „MITK" & Publicity.

Tabriz, Persia, 1st Oct. 1913

It freequently happens that American people require information on some subject pertaining to Persian life, history, literature, industry, commerce and business in general and are quite at a loss to whom to refer for it or how to obtain it and it is the same also for advertising in the newspapers of Persia and the Caucasus.

The above named Bureau has been established in Tabriz, Persia, for such purposes and is in a position to secure and supply such informations promptly and satisfactorily and at a moderate cost consistent with the amount of research required or time consumed in obtaining it, although NO QUESTION WILL EVER BE INVESTIGATED NOR ANSWERED FOR LESS THAN TWO DOLLARS ACCOMPANYING THE INQUIRY.

All advertisements must also be paid for in advance according to our [illegible] the front page of our Advertising Paper-the „MITK" of

50 by 5 cents	=Dollars,	2.50
for translation	„	1.00
	„	3.50

State always in what language should you like your advertisement to be published. (Here in Persia the prevailing languages are:-Armenian, Persian and Russian and those used in Russian Caucasus are:-Russian, Armenian, Turkish and Georgian).

In case we should be patronized by advertising people in the U. S. we promise to publish our newspaper every day and distrtbute it free of any charges throughout Persia and the Caucasus in 10000 copies for the purpose of promoting the commercial & industrial interests of the American people in Persia as well as in the Caucasus.

This agency is thoroughly posted on Persian affairs by the fact that the manager after taking his education at the DRAKE UNIVERSITY, DES MOINS, IOWA, came about 20 years ago to this country and possesses all the necessary experience as well as ability in business and correspondence and having served also a longtime as professor of languages at the American Memorial High School and also as clerk & interpreter at the United States Consulate in Tabriz, Persia, and being in the same time one of the Directors of the Chambre de Commerce Ottoman in this city, he feels himself capable of rendering valuable services to the American public and hopes to enjoy their confidence.

Address all letters and communications and make checks (No Money Order at all !) payable to

Mihran Baghdasarian
Information & Advertising Bureau
Tabriz, Persia.

Via Berlin-Odessa

N. B! Please register your letters.

ԱԶԴ

Արամեան դպրոցում ծախւում են Մ. Աբեղեանի «Տարրական Քերականութիւն»-ից բազմաթիւ օրինակներ, նաև մի քանի օրինակներ Յ. Տէր-Միրաքեանի «Ժողովրդական դպրոցի մեթօդիկայից» և «Դաստիարակութեան ուղեցոյցից»։ Ծախւում են նաև «Դրագէտ» I և II մաս։ Դիմել տեսուչ՝ Ա. Տ. Վարդանեանին։

ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Lotèrie Coloniale Danoise

10 ՄԻԼԼԻՕՆ ՖՐԱՆԿԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

15-րդ Շրջանը սկսում է 1914 Յունւար 1-ին
Բաղդատոմսերի ընդհանուր քանակն է 50,000

Շահում են 21,550 տոմսակներ կամ նոմերներ. պարգևների համագումարն է 5 միլիոն 176 հազար ֆրանկ.

ԲԱՂԴԵՐՆԻԴ ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք, ՄԵԾԻ ՇԱ՛ՆՍԸ

Քաշւում է ամեն ամսի 15-ին Կոպէնհագում.—տոմսակները արժեն 10 ղրանից մինչև 60 ղրան։

Շահող տոմսակների վճարումները լինում են Կոպէնհագնի Պետական Բանկից առանց մի որևէ զեղչի. Տիրաժի ցուցակները ձրի են

Այսպիսի մեծ և ամենավստահելի վիճակահանութեան կարող է մասնակցել ամեն մարդ ամսավճարով. Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել Թաւրիզի և ամբողջ Ատրպատականի լիազօրուած գործակալ Միհրան Պաղդասարեանին

Informa[illegible] Bureau
Tauris, Perse

ANZEIGE

[illegible] genehmigt und

Ziehung I. Klasse am 16 Jan. 1914.
Der hoechste Gewinn betraetg im gluecklichsten Falle

Eine Million Francs

Nur bar Geldgewinn ohne Abzug!
Von 50,000 Losen oder Numern 21,550 werden mit Gewinn gezogen.
Der Preis der Originallosen betraegt fuer jede Klasse von 10 zu 60 Krans per Monat, inclusive Porto und amtliche Ziehungsliste.
Die Gewinne werden in dem Anzeigeblatte „MITK" jedes Mal bekannt gegeben und die betreffenden Summen von der Daenischen Staatsbank in Kopenhagen sofort ausbezahlt werden.
Bestellungen und Anfragen zu senden an

Mihran Baghdasarian
den bevollmaechtigten Agenten der D. K. L.
Informationsbureau
Tauris, Perse.

Avis important!

Voulez vous gagner de l'argent? Prenez un billet de la Loterie Coloniale Danoise á classe autorisée et contrôlée par le gouvernement Danois, la meilleure du monde!

De 50,000 billets ou numéros, 21.550 lots en cinq classes gagneront un total de 5 million de Francs dont le plus grand est

1 Million de Francs

Le 1-ier Tirage aura lieu le 16 et le 17 Jan. 1914
á Copenhague, Danemark.

Prix des billets de 10 à 60 krans par mois pour chaque classe.
Pour plus de renseignements et abonnement s'adresser

á Mr. Mihran Baghdasarian
l'agent autorisé de L. C. D.
Bureau d'Informations
Tauris Perse.